

NewsIn - 3 iulie 2008

Marius Oprea: Foștii torționari sunt acum directori de bancă sau de concern internațional

Într-un interviu acordat NewsIn, directorul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului, Marius Oprea, crede că președintele Băsescu și procurorul general ar trebui să dinamizeze procesul de anchetare a foștilor torționari, deoarece nici unul nu a fost condamnat de justiție până acum.

Reporter: A trecut un an și jumătate de la condamnarea comunismului în Parlament, când au fost promise anumite legi și măsuri în urma raportului Tismăneanu. Cât, din ce s-a promis, s-a realizat până acum?

Marius Oprea: Noi nu facem altceva decât să punem în aplicare concluziile și recomandările din raportul Tismăneanu. Mă mir, însă, că domnul președinte Băsescu nu intervine la procurorul general pentru dinamizarea unui proces real împotriva comunismului și a comuniștilor și a celor care au comis crime și abuzuri în timpul regimului comunist, pentru că un organism atât de important nu pot să-l condamne eu.

Cred că președintele ar trebui să se implice, nu doar la nivel declarativ în acele acțiuni, pentru că doamna procuror general pur și simplu nu aplică, în niciun fel, aceste recomandări, după cum vă spuneam, de încadrări juridice făcute de procurorii militari, cu tergiversările acestor dosare, cu dosarele mineriadelor, cu dosarele revoluției. Am avut parte numai de promisiuni neonorate.

În opinia mea, singura instituție care încearcă să pună în aplicare, cu toate piedicile pe care ni le pun unii și alții, suntem noi, cei de la Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului. Și noi ne lovim de foarte mari greutăți, inclusiv de accesul la arhive, de colaborarea cu celelalte instituții ale statului, deși institutul este o agenție guvernamentală. Avem foarte mari greutăți, în special, în ceea ce privește o colaborare eficientă cu structuri ale statului care ar trebui să sprijine aceste acțiuni de condamnare a celor vinovaților pentru crime și abuzuri din anii regimului comunist. De exemplu, când cerem serviciilor secrete informații, suntem tratați cu "flit".

Senzația mea este că, la nivelul de vârf al factorilor de execuție este vinovat președintele, care ar dori tergiversarea tuturor acestor cauze și care ar mai dori și să nu aducă vreun securist în instanță. Dați-vă seama ce s-ar întâmpla dacă ar zice unul: "dar stai puțin, aduceți-l și pe colegul ăla", "dar, cutare om politic a fost și el informator"...

Cred că pentru oamenii politici, extrem de importanți din această țară - și lista începe cu președintele României - desconspirarea reală a celor care au comis crime și abuzuri în timpul comunismului și o tragere a lor la răspundere a acestora echivalează cu o sinucidere politică. De aceea, toate rămân la nivel declarativ.

Rep: De ce credeți că nu se dorește rezolvarea acestei situații?

Marius Oprea: Cred că președintele Băsescu a folosit raportul Tismăneanu doar ca pe o platformă politică. Atâta vreme cât nu s-a implicat și nu se implică deloc, ci mai degrabă suntem împiedicați să ne facem treaba și să continuăm investigațiile aducând, până la urmă, ofițeri de securitate, activiști de partid, foști informatori, în instanță printr-o colaborare reală și efectivă cu organele de cercetare penală, înseamnă că raportul rămâne doar un document declarativ și s-a vrut doar bifarea unui subiect pe agenda politică.

Este foarte probabil să existe o complicitate a tăcerii la un nivel mai înalt decât ne putem imagina. Ar fi foarte simplu pentru președinte dacă vrea o condamnare reală a comunismului, cum tot dă el sfaturi și merge peste tot, să ceară și doamnei procuror general Codruța Kovesi, care, știți bine că ascultă ce-i spune președintele, să dinamizeze activitățile de cercetare în aceste dosare, pentru că avem plângeri de acum aproape 3 ani și nu avem niciun fel de rezultat concret.

Rep: Ce trebuie să se facă pentru ca în aceste dosare să se ajungă la condamnări?

Marius Oprea: Mai avem o colaborare și la nivel de legislație și am făcut, inclusiv, propuneri la nivelul Ministerului Justiției pentru modificarea Codului Penal, pentru a face posibilă o condamnare în termeni reali a celor vinovați de crime și abuzuri în timpul regimului comunist. Dar, atâta vreme cât, de exemplu, în cazul lui Pleșiță există de aproape doi ani rechizitoriul, am completat și noi acest probatoriu cu o mulțime de acte și documente - și nu a fost ușor - tot nu se face nimic. Cu toată "condamnarea comunismului" pe care a făcut-o președintele, niciun ofițer de securitate nu se află în instanța de judecată pentru a răspunde pentru faptele sale. Este o condamnare a comunismului strict formală.

Uneori, am senzația că lucrăm în zadar. Până la urmă, ne vom vedea nevoiți să facem pur și simplu publice toate rezultatele investigațiilor noastre pentru că încep să-mi pierd cu totul încrederea într-o voință politică la cel mai înalt nivel, adică din partea președintelui României de a condamna crimele comunismului.

Rep: Câte plângeri a depus Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului la Parchet împotriva torționarilor sau a foștilor ofițeri de Securitate?

Marius Oprea: Marți (8 iulie, n.r.), vom depunde la Parchet cea de-a șaptea sesizare în legătură cu abuzurile asupra lui Vasile Paraschiv, dar plângerile privesc un mare număr de oameni, peste 400 de persoane, pe care noi le considerăm foști torționari în baza probelor pe care le-am adunat. Plângerile sunt colective. Avem o problemă legată de proceduri în ceea ce privește numele torționarilor. Nu dorim ca Parchetul să ne reproșeze că împiedicăm cercetarea penală, desconspirând numele celor care fac obiectul cercetării penale. Sunt aproape 70 de foști ofițeri de securitate, activiști de partid și informatori în această sesizare, în cazul Vasile Paraschiv.

Rep: Aceste plângeri se referă la procurori sau polițiști care lucrează acum în sistem?

Marius Oprea: Doar unul dintre ei mai este în sistem. Este vorba de cazul comisarului Radu Moldovan de la Miercurea Ciuc. Nu a fost suspendat, dar Corpul de control al Ministerului de Interne a trimis acolo niște persoane care să facă o anchetă. Aici este o problemă. Știți cum e "corb la corb nu-și scoate ochii". Decizia aparține justiției. Alți torționari lucrează în alte domenii, dar sunt persoane active sau sunt pensionate. Trebuie reținut faptul că, în anii 50, media de vârstă a anchetatorilor Securității era de 25-26 de ani. Așa cum trăiesc deținuții politici, așa trăiesc și foștii torționari, numai ca foștii torționari au pensii de 10 ori mai mari decât deținuții politici. Foștii torționari, care sunt activi în câmpul muncii, lucrează, acum, în instituții pe posturi bine plătite, în concerne internaționale. Este vorba, în special, de foști ofițeri de Securitate care au lucrat în Direcția de Informații Externe a Securității. Foștii torționari sunt, acum, directori de bancă sau directori în reprezentanța comercială a unui concern internațional important. Aș prefera să nu dau nume, pentru că ne dau în judecată și, în plus, ar putea să creadă procurorii că interferez cu activitatea lor, iar ei nu mai pot să facă urmărirea penală, pentru că am desconspirat eu niște nume. Suntem o agenție guvernamentală și avem datorii inclusiv legate de procesarea datelor cu caracter personal și a documentelor clasificate și trebuie să respectăm și prezumția de nevinovăție.

Rep: Ce fel de documente însoțesc plângerile depuse de Institutul Român de Investigare a Crimelor Comunismului la Parchet?

Marius Oprea: În special, documente de arhivă, dar și mărturii ale celor care au avut de suferit de pe urma respectivilor ofițeri din structuri, indiferent că au fost din Securitate, din miliție sau procuratură. Avem documente din arhivele fostei Securități, dar și din arhivele străine. De exemplu, în cazul celor care au colaborat cu "Carlos", nu am primit de la arhivele serviciilor de informații din România nimic. În schimb, am primit documente din arhivele germane și maghiare, inclusiv de la serviciile de informații de acolo.

Rep: Ce s-a întâmplat cu aceste plângeri depuse la Parchetul General?

Marius Oprea: Aici trebuie să-i puneți întrebarea doamnei procuror general Codruța Kovesi. Dosarele încă se află la Parchet și cel puțin, senzația mea este că nu se dorește rezolvarea lor. Au trimis, la un moment dat, o situație în care se spunea că se lucrează la identificarea persoanelor respective. Noi, în general, când facem o plângere, îl menționăm pe cel împotriva căruia facem plângere cu nume și cu date de identificare. Nu înțeleg ce mai identifica ei, de doi ani încoace. Prima sesizare este din 2006, împotriva a 14 ofițeri de securitate care au încălcat Constituția.

Rep: Riscă aceste fapte să se prescrie?

Marius Oprea: Am primit o primă rezoluție de la Parchetul Militar de neîncepere a urmăririi penale în legătura cu patru ofițeri de securitate care au torturat un om. Procurorii nu au făcut încadrarea la acte de tortură care sunt imprescriptibile, ci la abuz în serviciu. E ca și

cum îi acuză pe respectivii că au făcut o anumită greșală la locul de muncă. Actele de tortură se încadrează la crime împotriva păcii și a umanității. Aici este o problemă. De judecată. De încadrare. Noi nu le putem dicta procurorilor încadrarea juridică. Acesta este un prim semn că, în România, conducerea Parchetului General nu dorește condamnarea comunismului. Și totul depinde de voința procurorului general. Există, de multă vreme - și noi am contribuit cu foarte multe dovezi - dosarul generalului Pleșită, pentru acte de terorism în colaborarea cu Carlos. Nici în momentul de față, rechizitoriul pentru trimiterea în judecată nu a primit avizul conducerii Parchetului general, pentru ca, în sfârșit, un general de securitate să ajungă să răspundă în fața legii pentru faptele sale. Sunt fapte de terorism și astea chiar că nu se prescriu.

Rep: Pentru câte persoane faceți investigații, în acest moment?

Marius Oprea: Acum, am început investigații complexe pentru identificarea celor care au fost asasinați de securitate fără sentință, pur și simplu împușcați și îngropați în câmpuri sau bătuți. După estimările mele este vorba de cam 7000 de oameni din diferite comune ale țării.

Rep: Ce proiecte aveți pentru a rezolva aceste cazuri?

Marius Oprea: Avem un proiect în care propunem ștergerea condamnărilor politice, vorbim despre acele persoane condamnate politic. De exemplu, dacă un fost deținut politic se duce să-și ia cazierul, se trezește că figurează cu diferite interacțiuni pe care nu le-a comis, dar pentru care a fost condamnat în regimul comunist. Am pornit de la ideea că deținuții politici din vremea regimului comunist nu mai trebuie să apară ca vinovați în fața statului. Acești oameni au dreptul la despăgubiri din partea statului român, pentru suferințele pe care le-au îndurat.

Al doilea proiect de lege, pe care l-am propus, este legat de pensiile tortionarilor. Doar să-i amintești în Monitorul Oficial pe cei pentru care instanțele au pronunțat sentințe irevocabile, iar prin acțiunile lor, au comis abuzuri împotriva drepturilor și libertăților omului. Noi le plătim acestor tortionari pensii de 10 ori mai mari decât au fostii deținuți politici. Un securist ia 40 de milioane de lei vechi. Mi se pare absurd ca noi, după ce o instanță identifică un vinovat pentru actele întreprinse asupra drepturilor omului, să-l recompensăm, în continuare, cu pensii super barosane.

Mai avem un proiect legat de participanții la revolta muncitorească de la 15 noiembrie, ordonanță de urgență care a intrat deja în vigoare. Participanții de la revolta din 15 noiembrie 1987, de la Brașov, primesc aceleași drepturi ca și deținuții politici.

Un alt proiect este legat de despăgubirile pe care ar trebui să le primească urmașii celor executați fără sentință în regimul comunist. Acest proiect nu a fost înaintat încă Guvernului, așa cum au fost înaintate primele două. Am pornit de la ideea că sunt persoane care au avut enorm de suferit, pentru că membri ai familiei au fost executați de Securitate, fără niciun fel de judecată. Nu au fost executați în urma unei sentințe a vreunei instanțe din România, ci pur și simplu, au fost ridicați noaptea din pat, duși pe un câmp, împușcați acolo și îngropați. Sunt

destine distruse. Ne-am gândit să propunem, pentru fiecare familie, pentru fiecare persoană executată în familie, să se ofere, doar o dată, suma de 300 de milioane de lei vechi.

Reporter: Cătălina Toma